

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Enchiridion Erasmi Roterodami Germani De Milite Christiano

Erasmus, Desiderius

Lypsi, 1516

VD16 E 2746

Canon Tertius.

urn:nbn:de:hbz:466:1-33324

aulicus, denique princeps. Ad me nihil attinet, quæ dicta sunt
apostolis. Miser, ergo ad te nihil attinet, ut viuas in Christo, Si in
mundo es, in Christo non es, Si mundum appellas cælum, terram
mare & hunc commune aerem, nemo non est in mundo, *sin ambitio-*
ne, delicias, cupiditate, libidine, mundum dicis, pfecto si mundum

Luce. 9 es Christianus non es. Omnibus dixit Christus, qui crucem suam
non tolleret, ac sua vestigia sequeretur, non esse se dignum, Mori car
ni cum Christo, nihil ad te, si viuere illius spiritu nihil ad te prinet,
Crucifigi mundo nihil ad te, si viuere deo nihil ad te, Cõsepel
ri cum Christo nihil ad te, si resurgere in gloriam nihil ad te Christi
humilitas, paupertas, tribulatio, cõtemptus, labores, agones, do
lores, nihil ad te, si regnum illius nihil ad te, Quid autem impro
bium, quæ præmiũ tibi cum alijs cõmune ducere, at labores quibus
paratur præmiũ, in paucos quosdam referere? Quid autem de
licacius, quæ cum capite cõregnare velle, quo quum nolis compati?
Noli igitur mi frater circũspicere, quid alij faciãt, & eorũ colla
tione tibi blandiri. Ardua quædam, & paucissimis etiam monachis
cognita res est, mori pfecto, mori desiderijs carnalibus, mori mun
do. Et hæc est cõmunis omnium Christianorum pfectio, Hoc tam
olim in Baptismo deierasti, Quo voto, quod possit accidere san
ctius aut religiosius? Aut pereundum, aut sine exceptione hæc
via grassandum ad salutem, siue reges siue inopes erimus coloni,
Quod si non omnibus cõtingit ad pfectam imitationem capitis per
tingere, omnibus tamẽ huc manibus pedibusque est enitendum.
Bonam Christianismi partem habet quæ certo animo decreuit fieri
Christianus.

¶ Canon Tertius.

Verè ne te illud a virtutis via deterreat, quod aspera videatur ac
tristis, tum quod cõmoditatibus mundi sit renuciandum, tum quod iugiter cõ
fligere oporteat, cum tribus improbilissimis hostibus, carne, diabolo
& mundo, hæc tertiam regulam tibi pponito, Vniuersa terricu
la & phantasmata, quæ tibi statim velut in ipsis auerni faucibus
occurrunt, pro nihilo ducenda esse, exemplo Aeneæ Vergiliani,
Quod si ludibrijs inanibus contempitis rem ipsam pssis fixiusque in
spexeris, pfecto videbis, Christi via, ppter quæ quod sola ducit ad
E iij

Mundus quid.

Mori peccato
paucissimi sciunt
Christianorum p
fectio.

Christi via alijs foelicitatē, etiā omisso prāmij respectu, nullam tñ aliā esse cō-
collata om̄ibus modiorē. Quod em̄ (queso te) vitæ genus iuxta mundū tibi
prestat, deliges, in quo nō sint abunde multa tristitia atq; aspera subes-
Aulicæ vitæ in unda tolerandaq; Aulicā vitā quis nescit esse erūnarū plenā,
comoda nisi vel inexptus, vel certe stultissim⁹. Deū immortalē, q̄ illic
q̄ diutina, q̄ indigna seruitus pferēda, quāta sollicitudine am-
bienda principis gra: Eblandiēdus fauor eorū, qui vel nocere
possunt, vel pdesse. Fingēdi vultus subinde noui. Musstāda
iniuriā potentiorū. Porro aut̄ quod tandē mali genus, quo nō
sit referta militā: Vtriusq; rei tu testis esse opūmus potes, qui
vtrūq; tuo periculo didicisti. Jam ꝑo quid nō vel facit, vel pa-
titur mercator, p mare pauperiē fugiēs, p saxa p ignes: In cō-
iugio, quāta moles curarū familiarū, quā nō ibi miseriam vidē-
dent qui experiunt: In publicis obeūdis munerib; quantum
sollicitudinis, quātū laboris, quātū periculi: Quoq; versum
flexeris oculos, ingens turba incōmodorū occurret: Ipsa p se
vita mortalū mille erumnis obnoxia est: quæ sunt improbis
cū pbis cōmunes. Eæ oēs tibi cesserint in cumulū meritorū,
si te deprehēderint in via Christi. Sin minus, quū maiore mo-
lestia, tum nullo fructu ferendæ tamē. Qui mūdo militant,
primū q̄ multos annos anhelāt, sudant, tumultuant: Deinde
pro q̄ caducis nihilq; rebus. Postremo q̄ ancipiti spe. Adde
quod illic adeo nullus est miseriarū finis vt quo laboratum est
diutius, hoc labore molestius. Finis deniq; tam anxie atq; la-
boriosæ vitæ qui tandē: Nempe cruciatus æternus. In nunc &
cū hac vita cōpone viā virtutis, quæ statim desinit esse aspera,
fit progressū mollior, fit iucunda, p quā certissima spe itur ad
summū bonū. Nōne extremæ demētiae sit, malle pari labore
parare mortē æternā, q̄ vitā immortalē: At isti faciūt vel hoc
infanitus qui praeligūt summis laborib⁹ ire ad labores phēnes,
q̄ mediocribus ad ociū immortales: Ad hæc si maxime labo-
rosior esset pietat; via q̄ mūdi, tñ hic laboris asperitas prāmij
spe lenitur, nec deest vinctio diuina, quæ facit vt omne fel in
mel vertat. Illic cura curā trahit, dolor ex dolore nascit. Nec
mora nec requies, Foris labor & afflictio, intus grauior egrit

tudo. Ipsa leuimenta exasperat. Hæc itaq; habere, nec gētilēs quidem poetas fugit, qui per Titij Ixionis, Tantalij, Syſiphi, Pentheiq; suppliciu, improborū hominū erumnosam vitam adumbrant. Quorū est & illa særa in libro sapientiæ cōfessio,

Sapiē. 7 Lassati sumus in via iniquitatis, & pditionis, ambulauim⁹ vias difficiles, viā autē dñi ignorauimus. Quid Aegyptia seruitute vel scœdius, v̄ laborios⁹? Quid Babylonia captiuitate tristis? Quid iugo Pharaonis & Nabugodonosor intollerabilius?

Mat. II. Christus autē qd dicit: Tollite iugū meū sup vos, & inuenietis requiē animabus vestris: Iugū enim meum suauē est: & onus meū leue. In summa nllā d' est voluptas, vbi adest trāquilla cōscientia, Nulla nō adest miseria, vbi cruciat infœlix cōsciētia. Hæc iam plusq; certa esse oportet. Quod si etiā dubitas, consule eos, qui aliqñ de medio Babylonis cōuersi sunt ad dñm, & vel illorum experimento crede, nihil esse vitij turbulenti⁹ tristi⁹q; nihil virtute expeditius atq; hilarius. Verū age, fingito paria stipendia, pares labores, at quāto tamen optabilius militare sub ūgnis Christi, q̄ sub vexillis diaboli? Imo quāto optabilius affligi cū Christo, q̄ delicijs affluere cum diabolo? Iam vero nō erit vaelis & equis fugiendus dñs, non tantū turpissim⁹, verū etiam durissim⁹ & fallacissim⁹: qui tā iniquū pensum exigit, qui tam futilia pmittit, quibus ipsis non raro frustratur miseros? Aut si præstat rursus vbi lubitū est tolli, vt maiore egritudine amittat parta, q̄ labore pepererint. Mercator posteaq; falsq; nefalsq; cumulandæ rei studio miscuit, famā, vitam, animā mille periculis obiecit, si quidē bene ceciderit fortunæ alea, quid tandē aliud sibi parauit, q̄ miseræ sollicitudinis materiā, vt seruet, cruciatū, si perdat? Sin male, quid reliquū est, nisi vt bis fiat miser, & quod re sperata frustratus est, & quod tantū iriti laboris exhaustū non sine dolore meminit? Nemo ad bonā mentē certo animo contendit, qui non peruenerit, Christus vt non iridet, ita nec iridet. Cogita & illud, quū a mūdo fugis ad Christum, nō te relinquere, si quæ cōmoda mundus habet, sed leuiora, cū potioribus cōmutare. Quis non oppido lubens argentū auro, silicē gemma cōmutat

E iij

Ixion perfidiæ
Titius libidinis
Tantal⁹ auariciæ
Penthe⁹ supbiæ
Syſiphi⁹ iactantiæ
nō poenas luūt
apud poetas.

Confutatio ar-
gumētōꝝ mū-
di cōtra pic vi-
uētes,

tauerit: Offendunt amici, qđ tum ē inuenies iucūdiōres. Ca-
rebis voluptatibus, sed frueris internis, quæ sunt vel suauio-
res, vel synceriores, vel certiores. Minuenda res ē: at crescunt
opes illæ, quas neq; tineæ demoliant, neq; tollunt fures. De-
places paucioribus, sed melioribus, Macrescit corpus, sed sa-
gina animus, Marcescit nitor cutis, sed enitescit decus animi.
At si per cetera eodem modo cucurreris, intelliges nihil vel
falsi boni relinqui mundo, quod non longe prestantiore com-
pendio cōpensef. Quod si quæ sunt, quæ quāq; non possunt
viciose desiderari, sine vicio tamen possideri possunt, quod
gen^o, opinio popularis, fauor vulgi, gratia, autoritas, amici
honus virtuti habitus, fere fit, vt primū querentibus regnum
dei, vltro hæc omnia adiciant, id quod & promisit Christus,
& deus præstitit Solomoni. Fortuna plarūq; sequit fugien-
tes, fugit sequētes. Certe quicquid acciderit diligentibus, nihil
non esse prosperum potest, quibus dispendia in cōpendium,
flagella in solacium, opprobria in gloriā, cruciatus in volup-
tatem, tristitia in dulcia, mala vertuntur in bona. Hancigit viā
dubitas capessere, & illam relinquere, quū tam iniqua sit col-
latio, imo tam nulla, dei ad diabolum, spei ad spem, præmij ad
præmium, laboris ad laborem, solatiij ad solacium?

¶ Canon Quartus.

Christus
Scopus noster

Sed vt certiore cursu queas ad fœlicitatem contendere, hæc
tibi quarta sit regula, vt totius vitæ tuæ Christum velut vnū
cum scopum præfigas, ad quem vnum omnia studia, omnes
conatus, omne ocium ac negocium conferas, Christum vero
esse puta, non vocem inanem, sed nihil aliud, q̄ charitatem,
simplicitatem, patientiam, puritatem, breuiter quicquid ille
docuit. Diabolum nihil aliud intellige, q̄ quicquid ab illis
auocat. Ad Christum tendit, qui ad solam virtutem fertur,
Diabolo se mancipat, qui seruit vicij. Simplex ergo sit ocu-
lus tuus & totum corpus tuum lucidum erit. Ad solum
Christum, tanq; ad vnicum & summum bonum spectes,
vt nihil ames, nihil mireris, nihil expetas, nisi aut Christum

Mathei
6.

Mathei
6.

Ro. 8.

Mathei
6.